

**Federaal
Planbureau**

Economische analyses en vooruitzichten

**Instituut
voor de Nationale
Rekeningen**

Materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie

2010-2014

December 2016

Kunstlaan 47-49
1000 Brussel

E-mail: contact@plan.be
<http://www.plan.be>

Federaal Planbureau

Het Federaal Planbureau (FPB) is een instelling van openbaar nut die beleidsrelevante studies en vooruitzichten maakt over economische, socio-economische en milieuvraagstukken. Daarnaast bestudeert het de integratie van die vraagstukken in een context van duurzame ontwikkeling. Het stelt zijn wetenschappelijke expertise onder meer ter beschikking van de regering, het Parlement, de sociale gesprekspartners, nationale en internationale instellingen.

De werkzaamheden van het FPB worden steeds gekenmerkt door een onafhankelijke benadering, transparantie en aandacht voor het algemeen welzijn. De kwaliteit van de gegevens, een wetenschappelijke methodologie en de empirische geldigheid van de analyses staan daarbij centraal. Tot slot zorgt het FPB voor een ruime verspreiding van de resultaten van zijn werkzaamheden en draagt zo bij tot het democratisch debat.

Het Federaal Planbureau is EMAS en Ecodynamische Onderneming (drie sterren) gecertificeerd voor zijn milieubeheer.

url: <http://www.plan.be>

e-mail: contact@plan.be

Contactpersoon voor deze publicatie: Guy Vandille, gv@plan.be.

Overname wordt toegestaan, tenzij voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Philippe Donnay

Woord vooraf

De Verordening (EU) nr. 691/2011 verplicht de lidstaten van de Europese Unie om vanaf 2013 drie milieu-economische rekeningen te leveren. Het gaat om de rekening voor milieubelastingen naar economische activiteit (Environmental Taxes by Economic Activity, ETEA), de luchtemissierekeningen (Air Emissions Accounts, AEA) en de materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie (Economy-Wide Material Flow Accounts, EW-MFA).

Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) presenteert in deze publicatie de materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie voor de jaren 2010-2014.

Milieu-economische rekeningen zijn satellietrekeningen van de nationale rekeningen. De wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, Titel VIII (bepalingen met betrekking tot het INR), wijst het opstellen van satellietrekeningen van de nationale rekeningen toe aan het Federaal Planbureau (FPB).

De door het FPB uitgewerkte methodologie werd goedgekeurd door het wetenschappelijk comité voor de nationale rekeningen.

De voorzitter van de raad van bestuur
van het Instituut voor de Nationale Rekeningen

Jean-Marc Delporte
Brussel, december 2016

Inhoudstafel

Commentaar	1
Materiaalstromen in cijfers	1
Verschilpunten ten opzichte van de vorige publicatie	6
Tabellen.....	8
1. Binnenlandse onttrekking	8
2. Invoer - totale handel	10
3. Invoer - handel met niet-EU-landen	12
4. Uitvoer - totale handel	14
5. Uitvoer - handel met niet-EU-landen	16

Commentaar

Hieronder worden eerst kort de resultaten besproken. Vervolgens wordt ingegaan op de verschillpunten met de publicatie van 2015. Die verschillen kunnen voortvloeien uit de actualisering van de basisgegevens of uit methodologische aanpassingen.

Materiaalstromen in cijfers

Het algemene doel van de materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie (EW-MFA)¹ bestaat erin de interactie te beschrijven tussen enerzijds de binnenlandse economie en anderzijds de natuurlijke omgeving en de rest van de wereldeconomie in termen van materiaalstromen (met uitzondering van water en lucht). De binnenlandse economie is afgelijnd door de conventies van het stelsel van nationale rekeningen. De EW-MFA beschrijven dus de interacties van ingezeten eenheden met de natuurlijke omgeving en met niet-ingezetenen.

Om aan de Europese verplichtingen te voldoen, dienen volgende vijf tabellen te worden opgesteld:

- Tabel 1: Binnenlandse onttrekking
- Tabel 2: Invoer - totale handel
- Tabel 3: Invoer - handel met niet-EU-landen²
- Tabel 4: Uitvoer - totale handel
- Tabel 5: Uitvoer - handel met niet-EU-landen

Figuur 1 toont dat de binnenlandse onttrekking van materialen tussen 2010 en 2014 schommelde rond 95 miljoen ton, met een piek van 101 miljoen in 2011.³ Gedurende de ganse periode voerde België meer materialen in dan het uitvoerde. Het verschil nam wel af, daar de uitvoer van materialen in de beschouwde periode toenam met 3,5% terwijl de invoer met 2,8% afnam. De invoer van materialen daalde van 255 miljoen ton in 2010 naar 248 miljoen ton in 2014. De daling van de invoer werd in hoofdzaak bepaald door de daling van de invoer van metaalertsen en fossiele energiedragers. De uitvoer van materialen steeg van 184 miljoen ton in 2010 naar 191 miljoen in 2014. Die stijging was een gevolg van de toename van de uitvoer van biomassa en niet-metaal mineralen.⁴ De uitvoer naar de EU-27/-28 steeg iets sneller (3,6 %) dan naar de landen buiten de EU-27/-28 (3,2 %).⁵ De invoer van buiten de EU-27/-28 daalde ook sterker (-4,6 %) dan de invoer uit de EU-27/-28 (-2,2 %).⁶

¹ Economy-Wide Material Flow Accounts

² In deze publicatie behelzen de gegevens met betrekking tot de handel met landen buiten de EU de handel met landen buiten de EU27, tenzij voor de periode vanaf juli 2013, waarvoor de gegevens betrekking hebben op de handel met landen buiten de EU28 (EU27 + Kroatië).

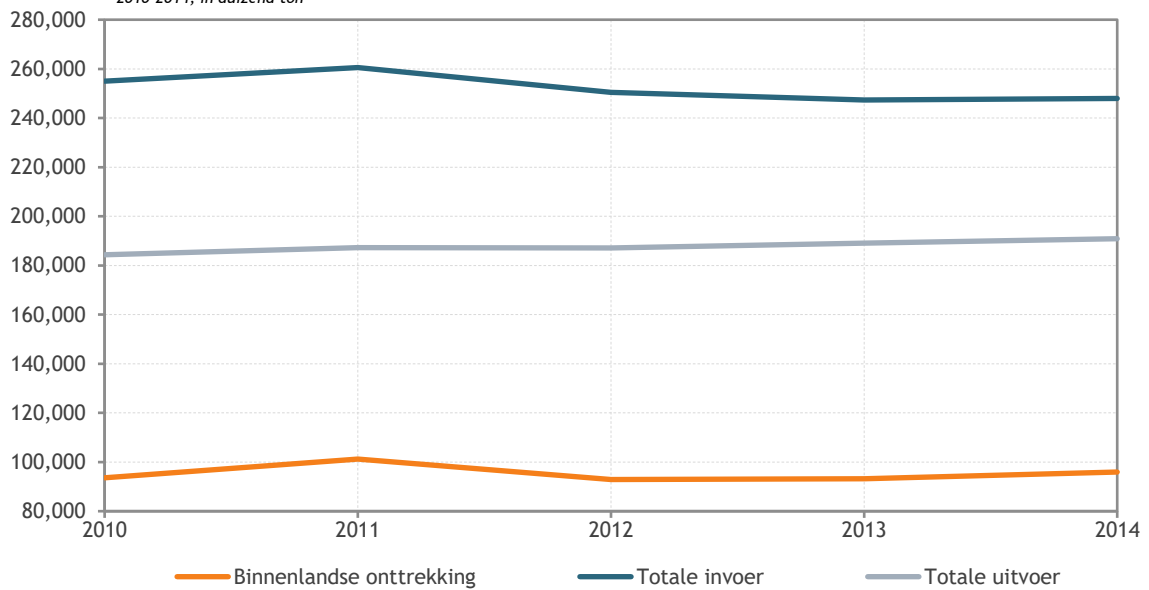
³ Zie tabel 1 voor de evolutie van de binnenlandse onttrekking van de verschillende soorten materialen.

⁴ Zie tabel 2 voor de evolutie van de invoer van de verschillende soorten materialen, en tabel 4 voor de evolutie van de uitvoer.

⁵ Zie tabel 5 voor de evolutie van de uitvoer van de verschillende soorten materialen naar landen buiten de EU.

⁶ Zie tabel 3 voor de evolutie van de invoer van de verschillende soorten materialen van buiten de EU.

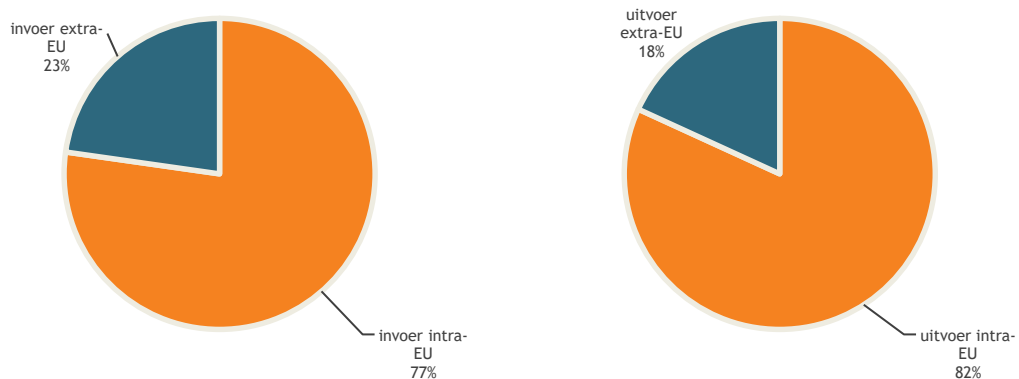
Figuur 1 Evolutie van de binnenlandse onttrekking, invoer en uitvoer van materialen
2010-2014, in duizend ton

Bron: INR

Figuur 2 toont de regionale samenstelling van de handel in materialen. Gemiddeld was ruim drie kwart van de invoer afkomstig uit de EU-27/-28, terwijl iets meer dan 80 % van de uitvoer binnen de EU-27/-28 bleef.

Figuur 2 Regionale samenstelling van de handel in materialen
gemiddelde 2010-2014, aandelen in %

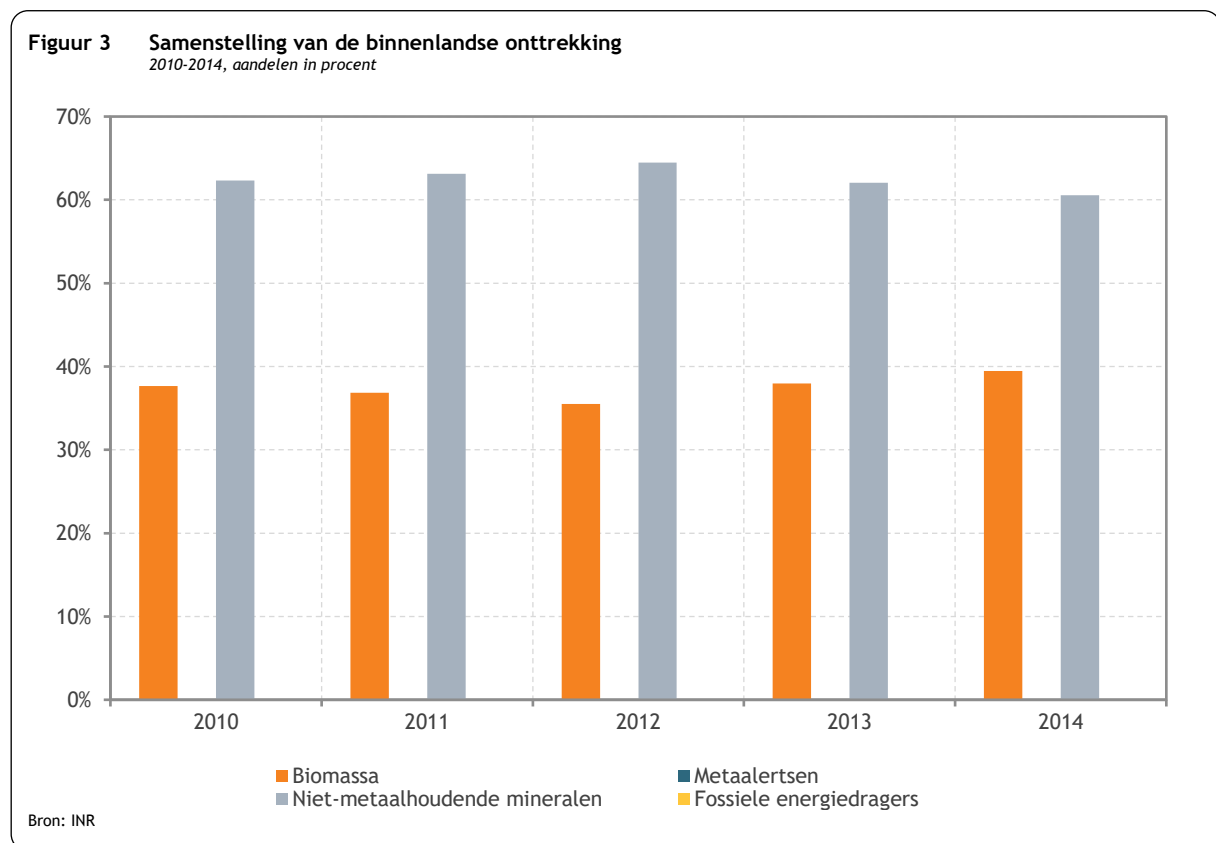

Bron: INR

Figuur 3 toont dat in de periode 2010-2014 slechts twee types materialen werden ontgonnen in België, met name biomassa en niet-metaal mineralen. Metaalertsen worden niet ontgonnen in België. Recyclage van oude metalen wordt immers niet meegeteld in de binnenlandse onttrekking, daar het hier niet gaat om een winning van materialen uit de natuur.

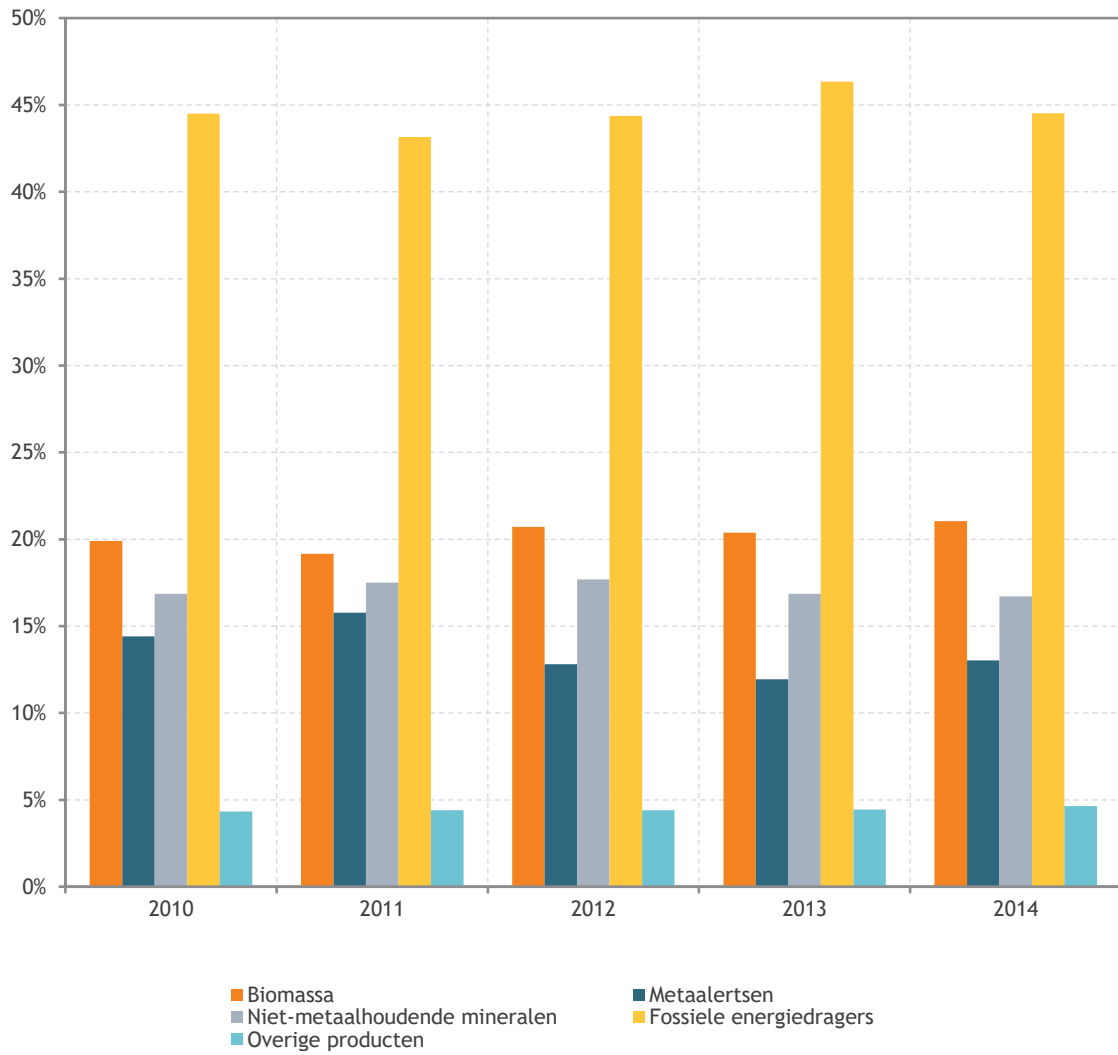
Het belangrijkste materiaal dat in België ontgonnen werd, waren de niet-metaalhoudende mineralen. Het aandeel van de niet-metaalhoudende mineralen in de totale binnenlandse onttrekking steeg tussen 2010 en 2012 van 62 % naar 64 %, en viel daarna terug tot 61 % in 2014. Het gaat hierbij in hoofdzaak om zand en grind, die samen goed waren voor meer dan 70 % van de ontginning van

niet-metaalhoudende mineralen in België tijdens de periode 2010-2013. In 2014 dook het aandeel van zand en grind tot net onder 70 %, terwijl het aandeel van kalksteen en gips toenam. De toename van het aandeel van de niet-metaal mineralen tussen 2010 en 2012 werd niet veroorzaakt door een stijging van de ontginning van niet-metaal mineralen, die in beide jaren tussen 58 en 59 miljoen ton bedroeg, als wel door een daling van de ontginning van biomassa van iets meer dan 35 miljoen ton naar iets minder dan 33 miljoen ton. Daarna steeg de ontginning van biomassa opnieuw, en bereikte in 2014 een piek van bijna 38 miljoen ton, terwijl de ontginning van niet-metaal mineralen in datzelfde jaar voor het eerst sinds 2009 opnieuw de kaap van 60 miljoen ton overschreed. Meer dan de helft van de biomassa bestond uit oogst- en gewasresten, voedergewassen en door begrazing onttrokken biomassa, waarbij voedergewassen de belangrijkste component vormden.

Figuur 4 toont de evolutie van de samenstelling van de invoer van materialen. Fossiele energiedragers vormden overduidelijk de belangrijkste categorie materialen in de Belgische invoer. Tussen 2010 en 2014 bedroeg het aandeel van de fossiele energiedragers in de totale invoer gemiddeld 45 %. De daling van 45 % in 2010 naar 43 % in 2011 werd niet veroorzaakt door een daling van de invoer van fossiele energiedragers, als wel door de scherpe stijging van de invoer van metaalertsen. Het aandeel van die laatste categorie in de totale invoer steeg dan ook van 14 % naar 16 %. Het is ook de scherpe terugval van de invoer van metaalertsen tussen 2011 en 2013 die ervoor zorgde dat het aandeel van de fossiele energiedragers in die periode terug naar 46 % steeg, terwijl dat van de metaalertsen terugviel tot 12 %. De terugval van het aandeel van fossiele energiedragers in 2014 is te wijten aan de daling van de invoer van dat type materiaal, in combinatie met een stijging van zowel metaalertsen als biomassa. Het aandeel van biomassa schommelde gedurende de beschouwde periode rond 20 %, terwijl het aandeel van de niet-metaalhoudende mineralen stabiel bleef op 17 à 18 %.

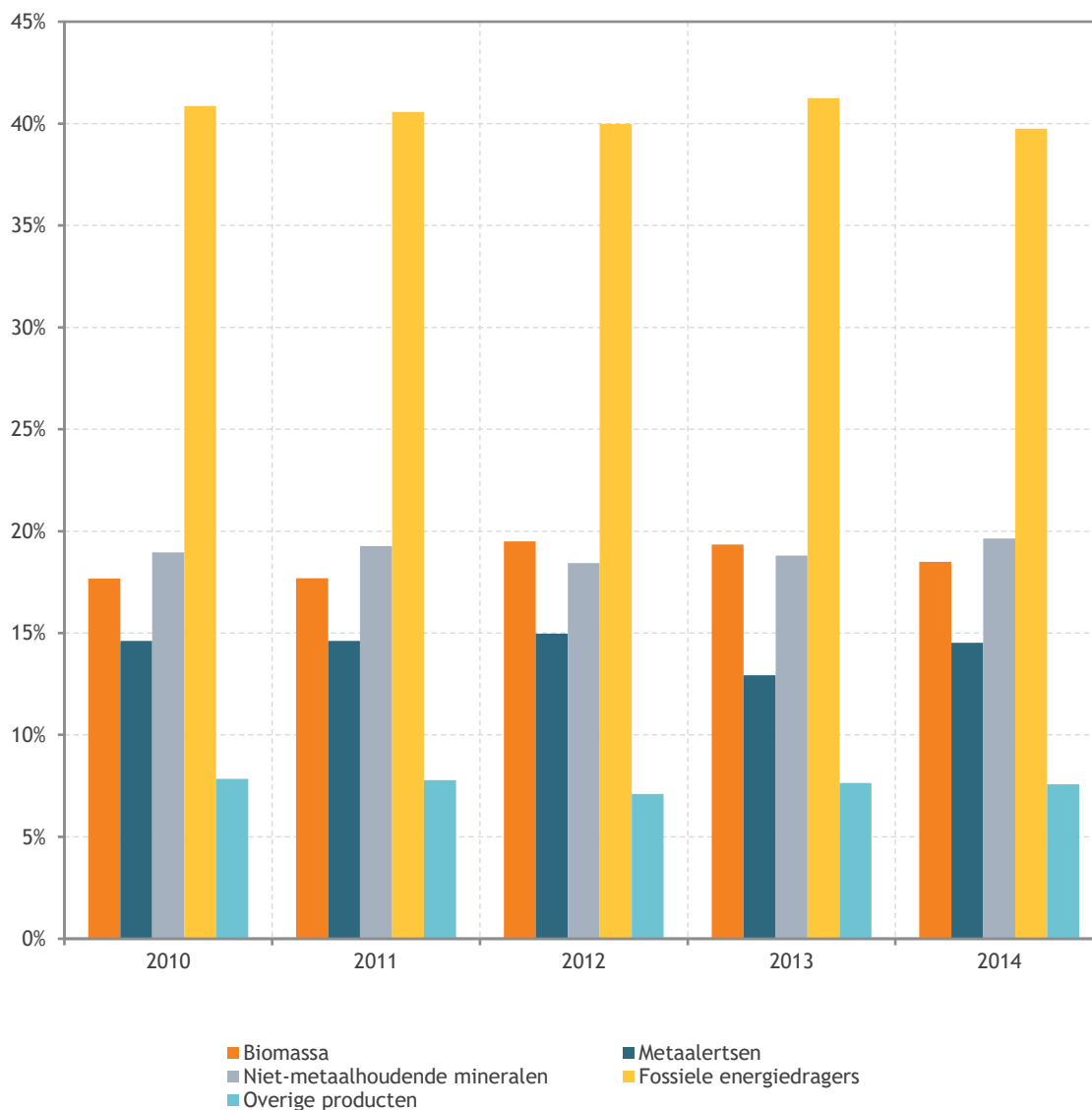
Figuur 4 Samenstelling van de totale invoer van materialen
2010-2014, aandelen in procent

Bron: INR

Figuur 5 toont de samenstelling van de uitvoer van materialen. Ook in de uitvoer waren de fossiele energiedragers veruit het belangrijkste materiaal in de periode 2010-2014. Het aandeel van die categorie in de totale uitvoer bedroeg gemiddeld 41 % over de beschouwde periode. Het aandeel van metaalertsen in de uitvoer was tussen 2010 en 2014 - op een knik in 2013 na - relatief stabiel (iets minder dan 15 %). Het aandeel van biomassa in de totale uitvoer nam duidelijk toe tussen 2010 en 2013, en viel daarna licht terug, terwijl het aandeel van de niet-metaalhoudende mineralen rond 19 % schommelde.

Figuur 5 Samenstelling van de totale uitvoer van materialen
2010-2014, aandelen in procent

Bron: INR

Verschilpunten ten opzichte van de vorige publicatie

In vergelijking met de versie van de EW-MFA 2015 werden een aantal methodologische aanpassingen doorgevoerd.⁷ Verder werden ook meerdere aanpassingen vastgesteld in de basisdata.

Wat biomassa betreft, vond er een actualisering plaats van de Eurostat-databank voor gewassen. Dat leidde tot kleine wijzigingen voor verschillende gewassen. Voor wortel- en knolgewassen werd voor de jaren 2010-2012 een berekening gemaakt van de 'andere wortelgewassen'. In de EW-MFA 2015 stond de productie van dit gewas op nul. Voor de volledige periode werden nieuwe schattingen gemaakt van de productie van spruiten, andere koolgewassen, andere groenten met bladeren of stengelgroenten, en andere wortel-, knol- en bolgewassen. Voor bloemen en zaden werd het areaal, dat gebruikt wordt bij de schatting van de productie, voor 2013 aangepast. Verder waren er geen gegevens beschikbaar voor de productie van noten in 2014. Daarom werd de productie voor dat jaar geschat aan de hand van de gemiddelde opbrengst voor de periode 2012-13. Daarvoor werd gebruik gemaakt van gegevens van de Algemene Directie Statistiek met betrekking tot het areaal uit de landbouwenquêtes. Voor 2010 werd een nieuwe raming gemaakt van de productie van andere granen. Dat heeft eveneens een beperkte weerslag op de productie van de andere gewasresten in dat jaar. Omdat de raming van de landbouwproductie in 2015 door de Algemene Directie Statistiek geen data meer oplevert in verband met stro werd de productie in 2014 geraamd op basis van de gemiddelde stro/korrel-ratio voor de periode 2009-2013 voor de verschillende granen en de korrelproductie voor die granen in 2014. Ook de productie van gemaaide grassneden komt niet voor in de bovenvermelde raming van de landbouwproductie. De productie in 2014 werd daarom geraamd door toepassing van de gemiddelde gras/voedergewassen-ratio voor de periode 2009-2013 op de productie van voedergewassen in 2014.

De nettogroei van de werkhoutvoorraad werd aangepast aan het nieuwe cijfer voor 2010 in de Eurostat-databank. Bij gebrek aan een nieuwe versie van de Waalse materiaalstroomrekeningen, werd de productie van hout in 2014 voor die regio geschat via extrapolatie, wat ook het geval is voor Vlaanderen. De verdeling tussen werkhout enerzijds en brandhout en overige onttrekking anderzijds in 2012 werd ook toegepast op het totaal voor 2014, bij gebrek aan nieuwe gegevens daarover in de databank van Eurostat.

Om de gebruikte uitgegraven bodem te schatten, konden we een beroep doen op nieuwe gegevens voor Vlaanderen, waarbij de volledige periode werd aangepast. Wegens het ontbreken van een nieuwe versie van de Waalse materiaalstroomrekeningen moesten we voor 2014 wel een raming maken van de totale productie van niet-metaal mineralen (inclusief gebruikte uitgegraven bodem) in die regio. Dat gebeurde aan de hand van de regionale toegevoegde waarde van de winning van delfstoffen (NACE 05-09). Verder bevat het jaarverslag van het Monitoringsysteem Duurzaam Oppervlaktedelfstoffenbeleid voor 2014 niet langer de productie van primaire delfstoffen in Vlaanderen. Daarom werd die eveneens geraamd op basis van de evolutie van de regionale toegevoegde waarde van de winning van delfstoffen (NACE 05-09). Beide grootheden zijn nodig om een raming te maken van het gebruik van uitgegraven bodem in Wallonië.

⁷ Voor een uitvoerige beschrijving van de methodologie en databronnen van de EW-MFA verwijzen we naar: INR/FPB (2013), *Materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie 2008-2011*, pp. 16-28.

De data met betrekking tot de internationale handel werden licht aangepast voor het jaar 2013, op basis van nieuwe berekeningen door de Nationale Bank van België. De volledige reeks met betrekking tot de aanpassing van het vervoer over land en over het water aan het residentieprincipe werd eveneens herberekend aan de hand van nieuwe door de gewesten verstrekte gegevens met betrekking tot het totale verbruik van brandstoffen door personenwagens, bestelwagens en vrachtwagens enerzijds en door schepen in Vlaanderen anderzijds. Ook dat veroorzaakte slechts minieme veranderingen in de uitvoer en de invoer.

Tabellen

1. Binnenlandse onttrekking

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
1. Biomassa	35,253	37,306	32,994	35,393	37,839
1.1. Gewassen (uitgezonderd voedergewassen)	14,294	16,216	13,684	14,729	15,778
1.1.1. Granen	3,105	2,944	3,012	3,156	3,173
1.1.2. Wortel- en knolgewassen	3,830	5,178	3,349	4,071	4,488
1.1.3. Suikergewassen	4,465	5,409	4,830	4,809	5,162
1.1.4. Peulvruchten	8	6	5	4	7
1.1.5. Noten	0	0	0	0	1
1.1.6. Oliehoudende gewassen	54	58	57	63	61
1.1.7. Groenten	1,573	1,565	1,518	1,608	1,670
1.1.8. Fruit	695	559	503	578	746
1.1.9. Vezels	64	45	64	67	73
1.1.10. Overige gewassen n.e.g.	499	452	347	372	399
1.2. Gewas- en oogstresten (gebruikt), voedergewassen en door begrazing onttrokken biomassa	18,397	18,729	17,066	18,329	19,586
1.2.1. Gewas- en oogstresten (gebruikt)	5,395	5,920	5,556	5,698	5,907
1.2.1.1. Stro	1,105	770	1,158	1,056	1,091
1.2.1.2. Overige gewas- en oogstresten (bladeren van suiker- en voederbieten, overige)	4,290	5,150	4,398	4,642	4,816
1.2.2. Voedergewassen en door begrazing onttrokken biomassa	13,001	12,809	11,510	12,631	13,679
1.2.2.1. Voedergewassen (met inbegrip van biomassa oogst van grasland)	10,331	10,229	9,124	10,022	10,869
1.2.2.2. Door begrazing onttrokken biomassa	2,671	2,580	2,386	2,609	2,810
1.3. Hout (alsmede facultatieve rapportering van de nettogroei van de werkhoutvoorraad)	2,540	2,339	2,219	2,310	2,449
1.3.1. Werkhout (industrieel rondhout)	2,165	1,932	1,340	1,395	1,478
1.3.2. Brandhout en overige onttrekking	375	407	879	915	970
----- Nettogroei van de werkhoutvoorraad	2,288	2,288	2,288	2,288	2,288
1.4. Vangst van in het wild levende vis, waterplanten/-dieren, jacht en verzamelen	22	22	24	25	27
1.4.1. Vangst van in het wild levende vis	18	19	21	22	23
1.4.2. Alle overige waterdieren en -planten	4	3	3	3	4
1.4.3. Jacht en verzamelen	0	0	0	0	0
2. Metaalertsen (ruwe ertsen)	0	0	0	0	0
2.1. IJzer	0	0	0	0	0
2.2. Non-ferrometaal	0	0	0	0	0
2.2.1. Koper (alsmede facultatieve rapportering van het metaalgehalte)	0	0	0	0	0
2.2.2. Nikkel (alsmede facultatieve rapportering van het metaalgehalte)	0	0	0	0	0
2.2.3. Lood (alsmede facultatieve rapportering van het metaalgehalte)	0	0	0	0	0
2.2.4. Zink (alsmede facultatieve rapportering van het metaalgehalte)	0	0	0	0	0
2.2.5. Tin (alsmede facultatieve rapportering van het metaalgehalte)	0	0	0	0	0
2.2.6. Goud, zilver, platina en overige edele metalen	0	0	0	0	0

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
2.2.7. Bauxiet en overig aluminium	0	0	0	0	0
2.2.8. Uranium en thorium	0	0	0	0	0
2.2.9. Overige n.e.g.	0	0	0	0	0
3. Niet-metaalhoudende mineralen	58,346	63,901	59,887	57,855	58,048
3.1. Marmer, graniet, zandsteen, porfier, basalt, overige sier- of bouwsteen (uitgezonderd leisteen)	3,267	3,492	3,609	2,602	3,743
3.2. Krijt en dolomiet	6,090	6,169	6,376	6,973	6,645
3.3. Leisteen	0	0	0	0	0
3.4. Mineralen voor de chemische en de kunstmestindustrie	:	:	:	:	:
3.5. Zout	:	:	:	:	:
3.6. Kalksteen en gips	:	:	:	:	:
3.7. Klei en kaolien	171	40	46	39	28
3.8. Zand en grind	42,148	47,708	43,346	41,300	40,108
3.9. Overige n.e.g.	:	:	:	:	:
3.10. Uitgegraven aardmateriaal (met inbegrip van teelaarde), alleen indien gebruikt (facultatieve rapportering)	37,844	47,082	49,204	38,867	34,104
4. Fossiele energiegrondstoffen/-dragers	0	0	0	0	0
4.1. Steenkool en overige vaste energiegrondstoffen/-dragers	0	0	0	0	0
4.1.1. Bruinkool	0	0	0	0	0
4.1.2. Steenkool	0	0	0	0	0
4.1.3. Bitumineuze leisteen en bitumineus zand	0	0	0	0	0
4.1.4. Turf	0	0	0	0	0
4.2. Vloeibare en gasvormige energiegrondstoffen/-dragers	0	0	0	0	0
4.2.1. Ruwe aardolie, condensaat en aardgascondensaten (NGL)	0	0	0	0	0
4.2.2. Aardgas	0	0	0	0	0
TOTAAL	93,599	101,207	92,881	93,248	95,888

symbolen: ':' betekent niet beschikbaar of confidencieel

2. Invoer - totale handel

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
1. Biomassa en biomassaproducten	50,761	49,932	51,881	50,390	52,177
1.1. Gewassen, ruw en bewerkt	17,788	17,725	19,116	18,657	19,897
1.1.1. Granen, ruw en bewerkt	7,761	7,793	8,650	8,435	8,616
1.1.2. Wortel- en knolgewassen, ruw en bewerkt	1,381	1,457	1,791	1,649	1,716
1.1.3. Suikergewassen, ruw en bewerkt	553	679	704	853	837
1.1.4. Peulvruchten, ruw en bewerkt	130	120	132	133	108
1.1.5. Noten, ruw en bewerkt	49	52	57	61	61
1.1.6. Oliehoudende gewassen, ruw en bewerkt	3,177	2,905	2,788	2,368	3,343
1.1.7. Groenten, ruw en bewerkt	1,706	1,808	1,831	1,858	1,881
1.1.8. Fruit, ruw en bewerkt	2,324	2,194	2,421	2,533	2,594
1.1.9. Vezels, ruw en bewerkt	110	91	90	120	118
1.1.10. Overige gewassen n.e.g., ruw en bewerkt	596	625	651	647	620
1.2. Gewas- en oogstresten en voedergewassen	154	171	207	202	179
1.2.1. Gewas- en oogstresten (gebruikt), ruw en bewerkt	62	83	116	106	93
1.2.1.1. Stro	62	83	116	106	93
1.2.1.2. Overige gewas- en oogstresten	0	0	0	0	0
1.2.2. Voedergewassen	92	88	92	96	87
1.2.2.1. Voedergewassen	92	88	92	96	87
1.3. Hout en houtproducten	9,041	9,008	10,190	9,777	10,066
1.3.1. Werkhout, ruw en bewerkt	8,883	8,790	9,597	9,320	9,689
1.3.2. Brandhout en overige onttrekking, ruw en bewerkt	158	217	592	457	376
1.4. Visvangst en andere waterdieren en -planten, ruw en bewerkt	219	224	218	216	228
1.4.1. Visvangst	128	132	132	134	147
1.4.2. Alle overige waterdieren en -planten	91	92	86	82	81
1.5. Levende dieren, andere dan in 1.4, en dierlijke producten	3,523	3,568	3,813	3,792	3,986
1.5.1. Levende dieren, andere dan in 1.4	472	431	459	416	409
1.5.2. Vlees en vleesbereidingen	493	510	563	562	598
1.5.3. Zuivelproducten, vogeleieren, en honig	1,698	1,748	1,917	1,971	2,157
1.5.4. Overige producten van dieren (dierlijke vezels, huiden, bont, leder enz.)	860	879	874	843	822
1.6. Producten hoofdzakelijk van biomassa	20,036	19,238	18,337	17,747	17,821
2. Metaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	36,765	41,091	32,081	29,550	32,314
2.1. IJzerertsen en concentraten daarvan, ijzer en staal, ruw en bewerkt	21,912	22,417	19,594	18,770	20,156
2.2. Non-ferrometaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	3,313	3,118	3,048	3,041	3,325
2.2.1. Koper	623	616	647	630	666
2.2.2. Nikkel	16	21	19	21	18
2.2.3. Lood	97	110	75	114	141
2.2.4. Zink	1,027	749	798	715	750
2.2.5. Tin	8	8	11	14	13
2.2.6. Goud, zilver, platina en overige edele metalen	7	8	26	94	78
2.2.7. Bauxiet en overig aluminium	944	931	834	841	876
2.2.8. Uranium en thorium	1	1	0	0	0
2.2.9. Overige n.e.g.	590	675	637	611	782

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
2.3. Producten hoofdzakelijk van metalen	11,540	15,555	9,439	7,739	8,832
3. Niet-metaalhoudende mineralen, ruw en bewerkt	42,971	45,599	44,287	41,719	41,460
3.1. Marmer, graniet, zandsteen, porfier, basalt en overige sier- of bouwsteen (uitgezonderd leisteen)	846	898	814	719	717
3.2. Krijt en dolomiet	469	511	412	369	378
3.3. Leisteen	9	12	12	30	40
3.4. Mineralen voor de chemische en de kunstmestindustrie	6,446	5,583	5,195	6,062	5,870
3.5. Zout	1,703	1,845	1,253	1,678	1,596
3.6. Kalksteen en gips	1,076	1,238	1,344	1,185	1,302
3.7. Klei en kaolien	2,441	2,953	2,636	2,529	2,623
3.8. Zand en grind	23,499	25,833	24,835	22,532	22,082
3.9. Overige n.e.g.	2,094	1,906	2,585	2,061	2,104
3.10. Uitgegraven aardmateriaal (met inbegrip van teelaarde), alleen indien gebruikt (facultatieve rapportering)	0	0	0	0	0
3.11. Producten hoofdzakelijk van niet-metaalhoudende mineralen	4,389	4,821	5,202	4,554	4,748
4. Fossiele energiegrondstoffen/-dragers, ruw en bewerkt	113,463	112,430	111,163	114,627	110,413
4.1. Steenkool en andere vaste energieproducten, ruw en bewerkt	9,282	8,880	7,887	7,760	6,866
4.1.1. Bruinkool	368	432	450	505	545
4.1.2. Steenkool	8,395	7,903	6,914	6,744	5,796
4.1.3. Bitumineuze leisteen en bitumineus zand	6	6	0	2	0
4.1.4. Turf	512	539	523	509	525
4.2. Vloeibare en gasvormige energieproducten, ruw en bewerkt	88,938	88,878	89,015	92,674	89,275
4.2.1. Ruwe aardolie, condensaat en aardgascondensaten (NGL)	56,841	58,888	58,815	60,665	59,451
4.2.2. Aardgas	31,098	29,068	29,321	31,163	28,971
B.4.2.3 Brandstof ingenomen door ingezeten eenheden in het buitenland	999	922	879	846	853
B.4.2.3.1 Brandstof voor vervoer over land	885	817	786	755	761
B.4.2.3.2 Brandstof voor vervoer over water	114	105	93	91	92
B.4.2.3.3 Brandstof voor luchtvervoer	:	:	:	:	:
4.3. Producten hoofdzakelijk van fossiele energieproducten	15,244	14,672	14,261	14,192	14,271
5. Overige producten	11,026	11,448	11,025	10,982	11,512
6. Afval ingevoerd voor definitieve verwerking en verwijdering	24	21	36	59	99
TOTAAL	255,010	260,521	250,473	247,328	247,975

symbolen: ':' betekent niet beschikbaar of confidentieel

3. Invoer - handel met niet-EU-landen

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
1. Biomassa en biomassaproducten	5,159	5,432	6,432	6,150	6,478
1.1. Gewassen, ruw en bewerkt	3,301	3,262	3,776	3,797	4,341
1.1.1. Granen, ruw en bewerkt	295	590	637	681	860
1.1.2. Wortel- en knolgewassen, ruw en bewerkt	6	3	8	5	3
1.1.3. Suikergewassen, ruw en bewerkt	53	131	145	205	188
1.1.4. Peulvruchten, ruw en bewerkt	13	15	22	29	22
1.1.5. Noten, ruw en bewerkt	16	18	19	18	19
1.1.6. Oliehoudende gewassen, ruw en bewerkt	1,266	1,031	1,344	1,187	1,576
1.1.7. Groenten, ruw en bewerkt	91	85	73	76	75
1.1.8. Fruit, ruw en bewerkt	1,316	1,146	1,279	1,338	1,366
1.1.9. Vezels, ruw en bewerkt	12	13	10	12	13
1.1.10. Overige gewassen n.e.g., ruw en bewerkt	234	231	238	246	220
1.2. Gewas- en oogstresten en voedergewassen	0	0	1	0	0
1.2.1. Gewas- en oogstresten (gebruikt), ruw en bewerkt	0	0	1	0	0
1.2.1.1. Stro	0	0	1	0	0
1.2.1.2. Overige gewas- en oogstresten	0	0	0	0	0
1.2.2. Voedergewassen	0	0	0	0	0
1.2.2.1. Voedergewassen	0	0	0	0	0
1.3. Hout en houtproducten	907	1,250	1,645	1,465	1,254
1.3.1. Werkhout, ruw en bewerkt	804	1,122	1,531	1,297	1,096
1.3.2. Brandhout en overige onttrekking, ruw en bewerkt	103	128	114	168	158
1.4. Visvangst en andere waterdieren en -planten, ruw en bewerkt	67	68	63	64	66
1.4.1. Visvangst	33	35	34	35	36
1.4.2. Alle overige waterdieren en -planten	33	33	29	29	29
1.5. Levende dieren, andere dan in 1.4, en dierlijke producten	107	74	81	93	94
1.5.1. Levende dieren, andere dan in 1.4	1	1	0	0	0
1.5.2. Vlees en vleesbereidingen	37	30	33	38	37
1.5.3. Zuivelproducten, vogeleieren, en honig	13	14	14	23	23
1.5.4. Overige producten van dieren (dierlijke vezels, huiden, bont, leder enz.)	56	29	32	32	34
1.6. Producten hoofdzakelijk van biomassa	778	779	867	731	723
2. Metaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	12,891	14,007	9,705	10,316	11,421
2.1. IJzerertsen en concentraten daarvan, ijzer en staal, ruw en bewerkt	9,773	9,285	6,849	7,570	8,072
2.2. Non-ferrometaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	1,166	940	961	1,024	1,070
2.2.1. Koper	150	149	168	154	119
2.2.2. Nikkel	4	6	7	6	7
2.2.3. Lood	44	49	26	46	70
2.2.4. Zink	575	360	407	360	387
2.2.5. Tin	4	4	5	4	5
2.2.6. Goud, zilver, platina en overige edele metalen	6	7	5	77	57
2.2.7. Bauxiet en overig aluminium	169	118	110	170	158
2.2.8. Uranium en thorium	0	0	0	0	0
2.2.9. Overige n.e.g.	215	246	232	206	268

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
2.3. Producten hoofdzakelijk van metalen	1,951	3,782	1,896	1,723	2,280
3. Niet-metaalhoudende mineralen, ruw en bewerkt	4,832	5,297	4,558	4,291	4,481
3.1. Marmer, graniet, zandsteen, porfier, basalt en overige sier- of bouwsteen (uitgezonderd leisteen)	618	686	557	506	535
3.2. Krijt en dolomiet	0	0	0	0	0
3.3. Leisteen	1	2	2	2	2
3.4. Mineralen voor de chemische en de kunstmestindustrie	2,478	2,483	2,072	2,111	1,991
3.5. Zout	113	356	227	293	180
3.6. Kalksteen en gips	0	0	0	3	1
3.7. Klei en kaolien	692	849	823	827	887
3.8. Zand en grind	413	431	522	286	565
3.9. Overige n.e.g.	162	170	176	137	184
3.10. Uitgegraven aardmateriaal (met inbegrip van teelaarde), alleen indien gebruikt (facultatieve rapportering)	0	0	0	0	0
3.11. Producten hoofdzakelijk van niet-metaalhoudende mineralen	354	319	180	127	136
4. Fossiele energiegrondstoffen/-dragers, ruw en bewerkt	33,520	33,217	31,585	32,787	31,164
4.1. Steenkool en andere vaste energieproducten, ruw en bewerkt	7,412	7,418	6,319	5,686	4,822
4.1.1. Bruinkool	0	0	0	0	0
4.1.2. Steenkool	7,406	7,412	6,309	5,675	4,811
4.1.3. Bitumineuze leisteen en bitumineus zand	0	0	0	0	0
4.1.4. Turf	6	6	10	11	11
4.2. Vloeibare en gasvormige energieproducten, ruw en bewerkt	22,879	22,707	22,257	23,582	22,794
4.2.1. Ruwe aardolie, condensaat en aardgascondensaten (NGL)	12,504	13,102	11,010	12,318	11,122
4.2.2. Aardgas	10,376	9,605	11,247	11,265	11,673
B.4.2.3 Brandstof ingenomen door ingezeten eenheden in het buitenland	:	:	:	:	:
B.4.2.3.1 Brandstof voor vervoer over land	:	:	:	:	:
B.4.2.3.2 Brandstof voor vervoer over water	:	:	:	:	:
B.4.2.3.3 Brandstof voor luchtvervoer	:	:	:	:	:
4.3. Producten hoofdzakelijk van fossiele energieproducten	3,228	3,092	3,009	3,519	3,549
5. Overige producten	2,673	2,846	2,497	2,493	2,782
6. Afval ingevoerd voor definitieve verwerking en verwijdering	3	4	6	8	11
TOTAAL	59,077	60,804	54,784	56,045	56,338

symbolen: ':' betekent niet beschikbaar of confidantieel; voor de periode 2010 tot en met juni 2013 behelzen de data niet-EU27-landen, vanaf juli 2013 gaat het om niet-EU28-landen

4. Uitvoer - totale handel

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
1. Biomassa en biomassaproducten	32,568	33,131	36,479	36,599	35,313
1.1. Gewassen, ruw en bewerkt	11,663	11,413	11,787	12,035	12,867
1.1.1. Granen, ruw en bewerkt	3,636	3,408	3,327	3,287	3,587
1.1.2. Wortel- en knolgewassen, ruw en bewerkt	2,056	2,158	2,364	2,394	2,669
1.1.3. Suikergewassen, ruw en bewerkt	629	436	420	451	583
1.1.4. Peulvruchten, ruw en bewerkt	18	14	17	24	22
1.1.5. Noten, ruw en bewerkt	14	16	18	24	25
1.1.6. Oliehoudende gewassen, ruw en bewerkt	343	498	315	317	492
1.1.7. Groenten, ruw en bewerkt	2,341	2,316	2,396	2,459	2,527
1.1.8. Fruit, ruw en bewerkt	1,920	1,842	2,157	2,308	2,204
1.1.9. Vezels, ruw en bewerkt	132	120	119	147	160
1.1.10. Overige gewassen n.e.g., ruw en bewerkt	575	605	654	625	597
1.2. Gewas- en oogstresten en voedergewassen	9	13	14	13	30
1.2.1. Gewas- en oogstresten (gebruikt), ruw en bewerkt	1	7	8	6	21
1.2.1.1. Stro	1	7	8	6	21
1.2.1.2. Overige gewas- en oogstresten	0	0	0	0	0
1.2.2. Voedergewassen	8	6	6	8	9
1.2.2.1. Voedergewassen	8	6	6	8	9
1.3. Hout en houtproducten	3,435	3,721	3,775	4,018	3,831
1.3.1. Werkhout, ruw en bewerkt	3,341	3,615	3,655	3,870	3,692
1.3.2. Brandhout en overige onttrekking, ruw en bewerkt	95	107	120	149	139
1.4. Visvangst en andere waterdieren en -planten, ruw en bewerkt	80	81	78	83	81
1.4.1. Visvangst	41	41	41	46	48
1.4.2. Alle overige waterdieren en -planten	39	40	37	37	33
1.5. Levende dieren, andere dan in 1.4, en dierlijke producten	4,210	4,172	4,265	4,403	4,383
1.5.1. Levende dieren, andere dan in 1.4	182	169	158	169	173
1.5.2. Vlees en vleesbereidingen	1,485	1,484	1,517	1,541	1,572
1.5.3. Zuivelproducten, vogeleieren, en honig	1,957	2,003	2,045	2,103	2,127
1.5.4. Overige producten van dieren (dierlijke vezels, huiden, bont, leder enz.)	586	516	545	590	512
1.6. Producten hoofdzakelijk van biomassa	13,171	13,730	16,559	16,045	14,120
2. Metaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	26,945	27,359	28,007	24,453	27,702
2.1. IJzerertsen en concentraten daarvan, ijzer en staal, ruw en bewerkt	16,891	16,823	15,885	14,708	15,881
2.2. Non-ferrometaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	2,465	1,953	2,014	2,051	2,147
2.2.1. Koper	531	529	570	555	554
2.2.2. Nikkel	12	17	14	15	19
2.2.3. Lood	144	182	161	286	282
2.2.4. Zink	894	331	353	355	353
2.2.5. Tin	11	12	12	14	14
2.2.6. Goud, zilver, platina en overige edele metalen	0	4	3	3	3
2.2.7. Bauxiet en overig aluminium	744	744	727	739	742
2.2.8. Uranium en thorium	1	0	1	1	1
2.2.9. Overige n.e.g.	128	133	172	84	179

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
2.3. Producten hoofdzakelijk van metalen	7,590	8,583	10,108	7,695	9,674
3. Niet-metaalhoudende mineralen, ruw en bewerkt	34,954	36,070	34,484	35,570	37,493
3.1. Marmer, graniet, zandsteen, porfier, basalt en overige sier- of bouwsteen (uitgezonderd leisteen)	170	185	191	166	188
3.2. Krijt en dolomiet	2,025	2,191	2,068	1,993	1,867
3.3. Leisteen	2	1	2	1	2
3.4. Mineralen voor de chemische en de kunstmestindustrie	6,531	5,912	5,826	6,814	6,875
3.5. Zout	275	276	127	260	139
3.6. Kalksteen en gips	1,059	849	862	1,295	1,343
3.7. Klei en kaolien	1,536	1,671	1,483	1,481	2,385
3.8. Zand en grind	15,225	16,025	15,625	14,952	16,010
3.9. Overige n.e.g.	993	1,002	1,276	905	1,049
3.10. Uitgegraven aardmateriaal (met inbegrip van teelaarde), alleen indien gebruikt (facultatieve rapportering)	0	0	0	0	0
3.11. Producten hoofdzakelijk van niet-metaalhoudende mineralen	7,137	7,957	7,026	7,701	7,635
4. Fossiele energiegrondstoffen/-dragers, ruw en bewerkt	75,329	75,957	74,812	78,018	75,857
4.1. Steenkool en andere vaste energieproducten, ruw en bewerkt	4,035	2,799	3,501	2,400	1,967
4.1.1. Bruinkool	23	69	83	74	93
4.1.2. Steenkool	3,573	2,444	3,150	2,032	1,570
4.1.3. Bitumineuze leisteen en bitumineus zand	167	0	0	0	0
4.1.4. Turf	272	286	268	294	304
4.2. Vloeibare en gasvormige energieproducten, ruw en bewerkt	53,039	54,399	52,774	56,718	54,637
4.2.1. Ruwe aardolie, condensaat en aardgascondensaten (NGL)	32,164	33,608	34,770	37,207	35,593
4.2.2. Aardgas	19,635	19,634	16,810	18,083	17,591
B.4.2.3 brandstof ingenomen door niet-ingezeten eenheden op het nationale grondgebied	1,240	1,157	1,193	1,427	1,453
B.4.2.3.1 Brandstof voor vervoer over land	1,196	1,113	1,147	1,382	1,408
B.4.2.3.2 Brandstof voor vervoer over water	44	44	46	45	44
B.4.2.3.3 Brandstof voor luchtvervoer	:	:	:	:	:
4.3. Producten hoofdzakelijk van fossiele energieproducten	18,255	18,760	18,537	18,901	19,254
5. Overige producten	14,462	14,563	13,301	14,452	14,457
6. Afval uitgevoerd voor definitieve verwerking en verwijdering	79	192	31	42	48
TOTAAL	184,339	187,272	187,113	189,134	190,871

symbolen: ':' betekent niet beschikbaar of confidentieel

5. Uitvoer - handel met niet-EU-landen

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
1. Biomassa en biomassaproducten	5,213	4,821	4,496	4,369	4,699
1.1. Gewassen, ruw en bewerkt	2,558	1,983	1,952	1,859	2,026
1.1.1. Granen, ruw en bewerkt	1,346	984	887	862	947
1.1.2. Wortel- en knolgewassen, ruw en bewerkt	331	289	377	356	434
1.1.3. Suikergewassen, ruw en bewerkt	353	151	146	73	81
1.1.4. Peulvruchten, ruw en bewerkt	2	1	1	1	1
1.1.5. Noten, ruw en bewerkt	1	1	1	1	2
1.1.6. Oliehoudende gewassen, ruw en bewerkt	7	6	4	5	5
1.1.7. Groenten, ruw en bewerkt	143	162	170	190	190
1.1.8. Fruit, ruw en bewerkt	245	250	222	211	199
1.1.9. Vezels, ruw en bewerkt	49	46	43	55	62
1.1.10. Overige gewassen n.e.g., ruw en bewerkt	81	94	101	107	104
1.2. Gewas- en oogstresten en voedergewassen	3	2	1	0	0
1.2.1. Gewas- en oogstresten (gebruikt), ruw en bewerkt	0	0	1	0	0
1.2.1.1. Stro	0	0	1	0	0
1.2.1.2. Overige gewas- en oogstresten	0	0	0	0	0
1.2.2. Voedergewassen	3	2	0	0	0
1.2.2.1. Voedergewassen	3	2	0	0	0
1.3. Hout en houtproducten	496	569	471	529	547
1.3.1. Werkhout, ruw en bewerkt	495	565	469	526	546
1.3.2. Brandhout en overige onttrekking, ruw en bewerkt	1	4	2	2	1
1.4. Visvangst en andere waterdieren en -planten, ruw en bewerkt	3	4	3	2	2
1.4.1. Visvangst	1	1	1	1	1
1.4.2. Alle overige waterdieren en -planten	2	3	3	2	2
1.5. Levende dieren, andere dan in 1.4, en dierlijke producten	304	320	287	317	374
1.5.1. Levende dieren, andere dan in 1.4	1	1	1	2	2
1.5.2. Vlees en vleesbereidingen	131	116	103	117	128
1.5.3. Zuivelproducten, vogeleieren, en honig	119	152	136	151	203
1.5.4. Overige producten van dieren (dierlijke vezels, huiden, bont, leder enz.)	53	51	47	47	41
1.6. Producten hoofdzakelijk van biomassa	1,848	1,944	1,782	1,662	1,750
2. Metaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	6,042	6,859	6,970	6,090	6,251
2.1. IJzerertsen en concentraten daarvan, ijzer en staal, ruw en bewerkt	4,132	4,135	3,972	3,540	3,861
2.2. Non-ferrometaalertsen en concentraten daarvan, ruw en bewerkt	499	526	624	556	559
2.2.1. Koper	174	199	270	222	187
2.2.2. Nikkel	2	3	4	4	2
2.2.3. Lood	32	73	51	164	153
2.2.4. Zink	98	37	47	32	65
2.2.5. Tin	2	2	2	2	3
2.2.6. Goud, zilver, platina en overige edele metalen	0	3	2	1	2
2.2.7. Bauxiet en overig aluminium	142	151	140	118	137
2.2.8. Uranium en thorium	0	0	0	0	0
2.2.9. Overige n.e.g.	50	58	108	12	11

<i>in duizend ton</i>	2010	2011	2012	2013	2014
2.3. Producten hoofdzakelijk van metalen	1,411	2,198	2,374	1,993	1,831
3. Niet-metaalhoudende mineralen, ruw en bewerkt	2,621	2,573	2,438	3,093	2,567
3.1. Marmer, graniet, zandsteen, porfier, basalt en overige sier- of bouwsteen (uitgezonderd leisteen)	9	7	6	5	6
3.2. Krijt en dolomiet	8	9	22	20	11
3.3. Leisteen	0	0	0	0	0
3.4. Mineralen voor de chemische en de kunstmestindustrie	1,663	1,574	1,651	2,050	1,736
3.5. Zout	10	11	12	17	15
3.6. Kalksteen en gips	3	3	2	2	1
3.7. Klei en kaolien	84	106	139	127	159
3.8. Zand en grind	169	159	153	129	126
3.9. Overige n.e.g.	24	103	30	29	29
3.10. Uitgegraven aardmateriaal (met inbegrip van teelaarde), alleen indien gebruikt (facultatieve rapportering)	0	0	0	0	0
3.11. Producten hoofdzakelijk van niet-metaalhoudende mineralen	652	601	423	715	485
4. Fossiele energiegrondstoffen/-draggers, ruw en bewerkt	18,244	17,411	16,919	20,112	19,530
4.1. Steenkool en andere vaste energieproducten, ruw en bewerkt	195	50	105	11	20
4.1.1. Bruinkool	0	0	0	0	0
4.1.2. Steenkool	194	49	104	10	20
4.1.3. Bitumineuze leisteen en bitumineus zand	0	0	0	0	0
4.1.4. Turf	1	1	1	1	1
4.2. Vloeibare en gasvormige energieproducten, ruw en bewerkt	14,367	13,688	13,312	16,424	15,513
4.2.1. Ruwe aardolie, condensaat en aardgascondensaten (NGL)	14,328	13,623	13,237	16,400	15,470
4.2.2. Aardgas	38	65	74	25	42
B.4.2.3 Brandstof ingenomen door niet-ingezeten eenheden op het nationale grondgebied	:	:	:	:	:
B.4.2.3.1 Brandstof voor vervoer over land	:	:	:	:	:
B.4.2.3.2 Brandstof voor vervoer over water	:	:	:	:	:
B.4.2.3.3 Brandstof voor luchtvervoer	:	:	:	:	:
4.3. Producten hoofdzakelijk van fossiele energieproducten	3,683	3,674	3,503	3,676	3,996
5. Overige producten	1,813	1,878	1,711	1,926	1,956
6. Afval uitgevoerd voor definitieve verwerking en verwijdering	2	3	2	2	1
TOTAAL	33,935	33,546	32,536	35,592	35,004

symbolen: ':' betekent niet beschikbaar of confidencieel; voor de periode 2010 tot en met juni 2013 behelzen de data niet-EU27-landen, vanaf juli 2013 gaat het om niet-EU28-landen